

Zapisnik posveta na temo obdelave antikvarnega gradiva v sistemu COBISS.SI

Namen sestanka: Predstavitev odprtih vprašanj pri katalogizaciji antikvarnega gradiva

Kraj/čas: Institut informacijskih znanosti Maribor
16. 3. 2010, 10.30–13.00

Prisotni sodelavci IZUM-a: dr. Marta Seljak, Tadeja Brešar, Branko Kurnjek

Prisotni zunanji sodelavci: Irena Sešek (Narodna in univerzitetna knjižnica)
dr. Sonja Svoljšak (Narodna in univerzitetna knjižnica)
Pavel Češarek (Narodna in univerzitetna knjižnica)
Marta Gartner (Kapucinski samostan Škofja Loka)
Igor Presl (Pomorski muzej "Sergej Mašera" Piran – Museo del mare "Sergej Mašera" Pirano)
Jakob Emeršič (Minoritski samostan sv. Petra in Pavla)
Ljudmila Šribar (Valvasorjeva knjižnica Krško)
Jože Gorenc (Škofija Novo mesto)
Maja Medic (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto)

Na sestanek so bili vabljeni tudi mag. Zoran Krstulović in Irena Kavčič (Narodna in univerzitetna knjižnica), Ivan Marković (Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper – Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria), Breda Pajsar (Slovenska akademija znanosti in umetnosti) in Majda Tomažič (Bogoslovno semenišče Ljubljana); vsi so se opravičili in se niso udeležili posveta.

Vsebina in dogovori:

IZUM se je za organiziranje posveta odločil, ker je prejemal vedno več pritožb glede napak pri obdelavi antikvarnega gradiva (v nadaljevanju: AG). Poleg sodelavcev iz NUK-a so bili na posvet povabljeni katalogizatorji, ki so v zadnjih treh letih kreirali več kot 30 zapisov za to vrsto gradiva.

Po uvodnem nagovoru in predstavitvi udeležencev posveta je dr. Marta Seljak povabila Marto Gartner, da predstavi probleme, s katerimi se srečuje pri obdelavi AG.

Marta Gartner je iz vzajemne baze podatkov COBIB.SI izbrala nekaj primerov zapisov za AG in opozorila na napake v njih. Za primere je izbrala predvsem zapise, ki jih je kreirala Ljudmila Šribar, saj obe kreirata zapise za gradivo z enako tematiko. Napake je predstavila po poljih v formatu COMARC/B, poudarila pa tiste, ki se nanašajo na vsebinsko obdelavo v poljih 6XX.

Ljudmila Šribar je nato predstavila še svoj pogled na predstavljene napake v zapisih in poudarila, da je včasih težko opredeliti pravilnost vnosa podatkov. Povedala je tudi, da so gradivo na nek način vsebinsko obdelali strokovnjaki s področja, ki ga pokrivajo omenjeni zapisi.

Irena Sešek je povedala, da je z odhodom sodelavke Jasne Hrovat v NUK-u ostalo mesto za obdelavo AG prazno, da se tega zavedajo in da so v ta namen že pritegnili v delo dr. Sonjo Svoltjšak in Pavla Češarka. Omenjena sodelavca sta področje pred kratkim prevzela in bosta po njenem mnenju potrebovala nekaj časa, da usvojita potrebno znanje.

Dr. Marta Seljak je povedala, da IZUM nima specialista za obdelavo AG in prav tako nima tega gradiva, zato glede napak v zapisih težko presoja, še manj pa lahko napake popravlja. Lahko opravlja le vlogo posrednika, v skrajnem primeru pa lahko katalogizatorju, ki ni ustrezno usposobljen, onemogoči sodelovanje v sistemu vzajemne katalogizacije. Glede na kompleksnost in zahtevnost obdelave AG, se bo problematika s preходом na vmesnik COBISS3/Katalogizacija še stopnjevala, saj se bodo vsi posegi v bibliografski zapis zapisovali tudi v COBIB. Opozorila je še na morebitno kreiranje duplikatov pri obdelavi AG. Slednje se namreč šteje kot ena največjih napak pri katalogizaciji in je zato vsakršno zavestno kreiranje duplikatov nedopustno. Sicer pa je v COBIB-u veliko napak tudi v zapisih za druge vrste gradiva in temu bodo morale v prihodnje posvečati več pozornosti tudi knjižnice.

Irena Sešek se je strinjala, da kreiranje duplikatov ni rešitev. Se pa zaveda dejstva, da gre za vzajemni katalog, v katerem bi posamezne knjižnice v zapisih želele imeti tudi nekaj svojih podatkov. Da bi bili ti podatki usklajeni, je predlagala, da se katalogizatorji vsaj enkrat na leto sestanejo, da nenehno medsebojno sodelujejo in se dogovarjajo. Predlagala je tudi, da se dopolnijo in nato razdelijo navodila za obdelavo AG, ki jih je sestavila Jasna Hrovat.

Marta Gartner je opozorila, da se je treba dogovoriti, katere podatke vpisati v določeno polje, da v prihodnje ne bi bilo več težav. Ponovno je izpostavila vnos podatkov za vsebinsko analizo v polja 6XX.

Jakob Emeršič je povedal, da po prenosu zapisov iz baze podatkov WorldCat pusti podatke v strukturiranih poljih 600–609, da pa vnese podatke tudi v polje 610.

Maja Medic je videla osnovni problem v tem, da ni ustreznih tečajev za obdelavo tovrstnega gradiva. Še takrat, ko je tečaj bil uvrščen v koledar tečajev, je praktično zmeraj odpadel zaradi premajhnega števila prijavljenih slušateljev.

Irena Sešek je še enkrat ponovila, da se v NUK-u dva sodelavca že uvajata v obdelavo AG in da lahko po določenem času pričakujemo tudi tečaj. Je pa po njenem mnenju problem tudi v tem, da se v knjižnicah obdelave AG lotevajo tudi katalogizatorji, ki za to niso usposobljeni ali pa imajo pomanjkljivo znanje.

Pavel Češarek je predlagal, da bi do nadaljnjega vnašali predmetne oznake le v polje 610 (njegov predlog je bil na koncu tudi sprejet kot sklep).

Igor Presl je pojasnil, da predmetne oznake doda v zapis tako, da se poskuša postaviti v obdobje, v katerem je bila publikacija izdana, in na ta način določi, katere oznake najboljše vsebinsko opisujejo publikacijo.

Jože Gorenc se je strinjal, da je včasih uporaba polja 610 res edina možnost. Poudaril je in tudi predlagal, da (naj) se v polju 200 uporablja samo eno podpolje, čeprav ve, da to ni vedno idealna rešitev.

Dr. Marta Seljak je poudarila, da se moramo zavedati, da so zapisi namenjeni uporabnikom, knjižnicam, raziskovalcem, medknjižnični izposoji, da so sedaj tudi del baze WorldCat in tako še bolj vidni oz. dostopni ipd. Glede vsebinske obdelave je predstavila tudi trenutno stanje Splošnega geslovnika COBISS.SI. Treba ga bo dopolnjevati tudi z izrazi, ki morda še podrobneje identificirajo AG. Možnost rešitve morebitnih sporov vidi v medsebojnem sodelovanju in dogovarjanju ter morda tudi v skupnih sestankih. Očitno so težave tudi posledica slabe komunikacije med katalogizatorji.

Branko Kurnjek je kot eno od možnosti za komuniciranje omenil tudi uporabo e-foruma. Lahko bi uporabljali aktivni e-forum na spletni strani COBISS.SI ali nov e-forum, ki naj bi ga v kratkem odprl NUK. Predlagal je tudi, da bi morda bilo smiselno določiti še e-naslov, na katerega bi katalogizatorji pošiljali morebitna vprašanja ali pripombe.

Tudi dr. Marta Seljak se je strinjala, da je medsebojna komunikacija nujna. Poudarila je, da se je v primeru odprtih vprašanj treba obrniti na drugega katalogizatorja, ki bo morda poznal odgovor. Vsekakor pa se je treba izogibati vnosu (morebitnih napačnih) podatkov v zapis, dokler vprašanje ni rešeno.

Pavel Češarek je poudaril, da z dr. Sonjo Svolfjšak potrebujeta nekaj časa za uvedbo v delo, in zato prosil, da se v tem času nanju ne obračajo z vprašanji. Prav tako bosta potrebovala nekaj časa za pripravo ustreznega tečaja.

Igor Presl je pojasnil, da se lahko težave pojavljajo tudi v zvezi s standardi, ki po njegovem mišljenju za nekatere primere niso dovolj natančni ali pa ne sledijo stroki.

Irena Sešek je pripomnila, da tudi strokovnjaki nimajo vedno enotnega mnenja, zato je treba sprejemati kompromise.

Dr. Marta Seljak je ob zaključku poudarila, da je bil namen sestanka dosežen,

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

- 1.) Predmetne oznake pri obdelavi antikvarnega gradiva vnašamo v polje 610.
- 2.) NUK bo poskrbel za izpopolnjevanje svojih sodelavcev, dr. Sonje Svolfjšak in Pavla Češarka. Ko se bosta vpeljala v delo, bosta pripravila tečaj za obdelavo antikvarnega gradiva in bosta katalogizatorjem na voljo za nasvete in tudi za razsodbo pri morebitnih različnih tolmačenjih določenih vprašanj ali problemov.
- 3.) Marta Gartner in Ljudmila Šribar sta sprejeli pobudo dr. Marte Seljak, da se po potrebi sestaneta in poskušata rešiti odprta vprašanja.

Zapisal:

Branko Kurnjek

Maribor, 16. 3. 2010